

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2016

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2017 D66

Op verzoek van D66

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie D66

Centraal Planbureau

Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070)3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon

Wim Suyker
Krista Hoekstra
Remco van Eijkel

Datum: 21 september 2016

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting D66

D66 intensiveert in haar tegenbegroting voor 2017 per saldo 0,4 mld euro, voornamelijk in onderwijs. D66 trekt ook extra geld uit voor de kinderopvangtoeslag. De partij verzwakt de EMU-relevante lasten met 0,1 mld euro. Vooral de energiebelasting wordt verhoogd. Via de arbeidskorting vindt een lastenverlichting plaats. D66 verslechtert in zijn tegenbegroting het EMU-saldo in 2017 ex ante met 0,2 mld euro ten opzichte van de Macro Economische Verkenning (MEV).

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van D66 de ex-ante budgettaire effecten in 2017 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2017 bezien. De door het CPB gehonoreerde maatregelen worden in deze notitie gepresenteerd. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2017, zoals deze door het CPB in de Macro Economische Verkenning 2017 zijn verwerkt.¹

Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid. Het terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. Deze notitie presenteert zoals gebruikelijk alleen de ex-ante budgettaire effecten voor 2017.² Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. De rapportage richt zich op maatregelen met een budgettair beslag van minimaal 100 mln euro in 2017.³

¹ Zie de bijlage beleidsuitgangspunten in CPB, 2016, *Macro Economische Verkenning* 2017. ([link](#))

² De ex-ante effecten zijn exclusief de budgettaire effecten als gevolg van de macro-economische doorwerking, maar inclusief de eerste-ordegedragseffecten. Dit betekent bijvoorbeeld dat de extra belastinginkomsten door het verhogen van lerarensalarissen niet zijn inbegrepen. Het betekent ook dat directe weglekeffecten van belastingmaatregelen wel zijn inbegrepen. Deze definitie van ex-ante effecten is conform het recente advies van de Studiegroep Begrotingsruimte over de budgettaire omgang met gedragseffecten.

³ Deze numerieke ondergrens is evenals bij de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ingesteld om de doorrekening binnen een korte periode mogelijk te maken, zie p. 2 in CPB, 2013, *Vernieuwing doorrekening verkiezingsprogramma's: Evaluatie 'Keuzes in Kaart 2013-2017'*, CPB Notitie, 26 november 2013. ([link](#))

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet voor het komende begrotingsjaar. Een onderdeel van de beoordeling in de voorliggende analyse is de toets of maatregelen een budgettaire opbrengst hebben in 2017. Voorstellen die vanaf het hoofdbesluitvormingsmoment van het kabinet in het voorjaar niet meer ingevoerd kunnen worden in 2017, zijn niet meegenomen in de analyse.⁴

2 Wijzigingsvoorstellen

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door D66 voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex ante, in prijzen 2016 en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in de MEV 2017.⁵ Maatregelen die nieuw kabinetsbeleid terugdraaien zijn te herkennen aan de benaming “Terugdraaien: ...”.⁶

2.1 Uitgaven

D66 intensiveert per saldo 0,4 mld euro op de collectieve uitgaven. Tabel 1 geeft een overzicht.

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de automatische doorwerking van de intensivering onderwijs (trap op trap af) wordt het budget van het GFPP met 0,1 mld euro verhoogd. (D66_007_b, D66_057_b)

Onderwijs

- D66 verhoogt de lumpsumuitkering voor het onderwijs met 0,2 mld euro. (D66_057a)
- D66 verhoogt de uitgaven voor taalonderwijs aan vluchtelingen en onderwijs aan vluchtelingenkinderen met 0,1 mld euro. (D66_007_a)

Sociale zekerheid

- D66 verhoogt de kinderopvangtoeslag met 0,1 mld euro. (D66_020)

---

⁴ Uitvoerbaar betekent dat het wijzigingsvoorstel niet strijdig is met juridische verplichtingen of internationale afspraken, het wetgevingsproces tijdig kan worden afgerond en de uitvoeringsorganisatie de noodzakelijke aanpassingen op tijd kan afronden. Voorbeelden van maatregelen die op korte termijn niet meer haalbaar zijn: invoering van nieuwe belastingen, complexe aanpassingen zoals nieuwe afbouw- of aftoppingsgrenzen, stelselwijzigingen en voorstellen waarvoor een lang wetgevingstraject nodig is.

⁵ Bedragen in tabellen lijken soms niet precies op te tellen. Dit heeft te maken met afronding op 0,1 mld euro.

⁶ Voor deze maatregelen wordt niet de ondergrens van 100 mln euro gehanteerd, omdat de budgettaire beslagen reeds bekend zijn.

Internationale samenwerking

- D66 onttrekt 0,1 mld euro aan de asielreserve ten behoeve van onderwijs aan vluchtelingen. (D66_004)

Tabel 1   **Uitgaven in 2017, ex ante, mld euro**

Maatregel (-) betekent EMU-saldo verbeterend, (+) betekent EMU-saldo verslechterend.	Bedrag
Openbaar bestuur	0,1
Doorwerking intensivering onderwijs naar GFPP (D66_007_b) en (D66_057_b)	0,1
Onderwijs	0,3
Intensivering onderwijs (D66_057_a)	0,2
Verhoging uitgaven onderwijs ten behoeve van vluchtelingenkinderen (D66_007_a)	0,1
Sociale zekerheid	0,1
Verhoging kinderopvangtoeslag (D66_020)	0,1
Internationale samenwerking	-0,1
Inzet asieluitgaven (D66_004)	-0,1
Totaal	0,4

2.2 Lasten

D66 verzwaart de EMU-relevante lasten netto met 0,1 mld euro. Tabel 2 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van D66. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De verzwaring is de resultante van een verzwaring van 0,4 mld euro voor bedrijven en een verlichting van 0,2 mld euro voor gezinnen.

Inkomen en arbeid

- D66 draait de beperking van de verhoging van de maximale arbeidskorting en de extra verlaging van de afbouwgrens van de arbeidskorting in de inkomstenbelasting terug. Dit is een lastenverlichting van 0,5 mld euro. (D66_043)
- D66 verlaagt het tweede- en derdeschijftarief om 0,3 mld lastenverlichting te realiseren. (D66_021)
- D66 beperkt de 30%-regeling en de regeling extraterritoriale kosten tot de Balkenendenorm. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen van 0,2 mld euro. (D66_016)
- D66 verlaagt de Aof-premie met 0,2 mld euro. (D66_022)
- D66 verhoogt de inkomensafhankelijke combinatiekorting om een lastenverlichting van 0,1 mld te realiseren. Deze verhoging wordt taakstellend ingevuld. (D66_019)

Vermogen en winst

- D66 verhoogt de kansspelbelasting met 0,1 mld euro. (D66_015)

Milieu

- D66 verhoogt de tarieven van de hoogste schijven in de energiebelasting. Dit doet de lasten stijgen met 0,3 mld euro. (D66_010)
- D66 trekt de vrijstelling van de kolenbelasting voor kolencentrales in. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,2 mld euro. (D66_012)
- D66 verhoogt de tarieven op aardgas om de energiebelasting op aardgas en elektriciteit beter met elkaar in lijn te brengen. Dit is een lastenverzwaring van 0,2 mld euro. (D66_011)

Overig

- D66 verhoogt de tabaksaccijnzen met 0,1 mld euro. Dit is een lastenverzwaring voor gezinnen. (D66_014)

Tabel 2 EMU-relevante lastenmutaties in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	
Inkomen en arbeid	-0,8
Terugdraaien: verlagen maximale arbeidskorting, verlagen afbouwgrens (D66_043)	-0,5
Verlaging schijftarieven box 1 (D66_021)	-0,3
Beperken 30%-regeling tot de Balkenendenorm (D66_016)	0,2
Verlaging Aof-premie (D66_022)	-0,2
Verhoging inkomensafhankelijke combinatiekorting (D66_019)	-0,1
Vermogen en winst	0,1
Verhogen kansspelbelasting (D66_015)	0,1
Milieu	0,7
Verhoging tarieven hoogste schijven energiebelasting (D66_010)	0,3
Intrekken vrijstelling kolenbelasting voor kolencentrales (D66_012)	0,2
Verhogen tarieven aardgas in energiebelasting (D66_011)	0,2
Overig	0,1
Verhogen tabaksaccijns (D66_014)	0,1
Totaal lastenmaatregelen (blo)	0,1
w.v. gezinnen	-0,2
bedrijven	0,4

3 Ex-ante effect EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van D66 impliceren 0,1 mld euro aan ombuigingen op de collectieve uitgaven. Hiertegenover staan 0,5 mld euro aan intensiveringen. Daarnaast stijgen de EMU-relevante lasten met 0,1 mld euro.

Tabel 3 Ex-ante effecten op EMU-saldo

(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	Mld euro	%bbp
Uitgaven	-0,4	
EMU-relevante lasten	0,1	
Ex-ante effect op EMU-saldo	-0,2	0,0

In de Macro Economische Verkenning 2017, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -0,7% bbp gerapporteerd voor 2017. Ex ante leiden de voorstellen van D66 tot een verslechtering van dit saldo met afgerond 0,2 mld euro, ofwel 0,0% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2016